

УДК 346.544.4

ПОНЯТТЯ ОБ'ЄКТА ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 229 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Михайло ДІМІТРОВ,
викладач

Придунайської філії Міжрегіональної академії управління персоналом

SUMMARY

The views of scientists on the definition of "object of the crime" modern approaches to the interpretation of definitions of object types of crime are studied. The definition the object of the crime in economic activity is disclosed. The classification of crimes in economic activity by object, objective side, subject, subjective side is given. The author definition of direct object offense under the Criminal Code of Ukraine st.229 is suggested. The definition of crime for which there is scientific debate is analyzed. The rules formulated by the lawyers for setting the subject of crime and its penal value are considered. The subject of a crime under the Criminal Code of Ukraine st.229 is specified.

Key words: object of the crime, subject of crime, crime in economic activity, illegal use of commercial designations, means of individualization of economic circulation of goods and services.

АНОТАЦІЯ

Досліджуються погляди науковців щодо визначення поняття «об'єкт злочину», сучасні підходи до трактування дефініцій видів об'єкта злочину. Розкривається поняття об'єкта злочину у сфері господарської діяльності. Наводиться класифікація злочинів у сфері господарської діяльності за об'єктом, об'єктивною стороною, суб'єктом, суб'єктивною стороною. Запропоновано авторське визначення безпосереднього об'єкта злочину, передбаченого ст. 229 Кримінального кодексу України. Аналізуються визначення предмета злочину, щодо якого точиться наукова дискусія. Розглядаються сформульовані правниками правила встановлення предмета злочину та його кримінально-правове значення. Указаний предмет злочину, передбачений ст. 229 КК України.

Ключові слова: об'єкт злочину, предмет злочину, злочин у сфері господарської діяльності, незаконне використання комерційних позначень, засоби індивідуалізації учасників господарського обігу, товарів і послуг.

Постановка проблеми. Поняття об'єкта злочину є одним із основних у кримінальному праві. «Правильне розуміння загальних та спеціальних ознак об'єкта надає змогу для вирішення цілого кола суспільно-правових питань, пов'язаних із проблемами криміналізації та декриміналізації, пеналізації та депеналізації, кваліфікацією, застосуванням альтернативних правових заходів і т. ін.» [7, с. 132–133]. Кваліфікувати вчинений злочин за об'єктом, вказує В. Тацій, – означає встановити, а потім і юридично закріпити в тому або іншому правовому акті, що праввідносини, яким заподіяно шкоду, охороняються певним кримінальним законом [8, с. 122]. Не з'ясувавши об'єкта злочину, передбаченого ст. 229 Кримінального кодексу України (далі – КК України), а також міри шкідливого впливу на суспільні відносини у сфері господарської діяльності (розмір завданих збитків), неможливо кваліфікувати вчинене правопорушення як незаконне використання комерційних позначень.

Об'єкт злочину – це обов'язковий елемент складу злочину, його невід'ємна взаємопов'язана частина. Склад злочину є системою із притаманною їй внутрішньою структурою, складовими якої є сукупність об'єктивних і суб'єктивних ознак, що визначають вчинене суспільно небезпечне діяння як злочинне. У чинному законодавстві міститься вичерпний перелік тих суспільно небезпечних діянь, які на сьогодні визначені як злочинні. Отже, для того щоб будь-яке суспільне небезпечне діяння набуло статусу злочину, необхідне його визначення законодавцем як злочинне. Тільки в цьому разі особа може бути притягнута до кримінальної відповідальності та їй може бути призначене кримінальне покарання [1, с. 78].

Склад злочину визначається науковцями як законодавча «формула», законодавча модель, яка дає змогу «... вибрати необхідну кримінально-правову норму при правовій оцінці такого діяння, є необхідною умовою законності при застосуванні кримінально-правових норм тощо» [2, с. 5]. Є. Стрельцов зауважує, що фактично єдиний підхід до визначення підстав кримінальної відповідальності існує в тих країнах, де не застосовується термін «склад злочину», для цього використовуються інші поняття – «матеріальні» й «моральні ознаки» злочину. Проте наявність єдиного законодавчого підходу сприяє спільному обговоренню підстав притягнення до кримінальної відповідальності [3, с. 250].

Одним із важливих аспектів такого обговорення є визначення самого складу злочину, його фактичної та юридичної сторони. Є. Фесенко, продовжуючи дискусію щодо двозначного розуміння складу злочину, розпочату С. Шапченко, та вказуючи, що така класифікація є спірною, визначає фактичним виявом складу злочину лише злочин, а «юридичним портретом», юридичною формулою – наявність чи відсутність «... у фактично вчиненому акті поведінки формально-юридичного критерію підстави кримінальної відповідальності» [4, с. 79].

Зауважимо на необхідності розмежовувати склад злочину (юридичне поняття про конкретний злочин) від самого злочину (конкретне суспільно-небезпечне діяння) й відмітимо різний обсяг ознак цих категорій. «З одного боку, обсяг ознак злочину ширший за обсяг ознак складу злочину, оскільки останній містить лише найбільш загальні, типізовані, тобто притаманні всім злочинам даного виду, ознаки. З другого боку, склад злочину ширший за

кожний конкретний злочин, оскільки він містить ознаки не одного конкретного злочину, а всіх злочинів даного виду [5, с. 87–88]. Також варто відзначити, що в кримінальних кодексах інших країн наводиться інше поняття злочину, чим загальноприйняте в Україні. Так, у КК Польщі вказується на кримінальну відповідальність особи, яка вчинила діяння, заборонене під загрозою покарання. У законодавстві Німеччини та Швейцарії відсутня вказівка на матеріальну ознаку злочину – його суспільну небезпечність [6, с. 81–82].

Загальноприйнятим у кримінально-правовій науці є те, що склад злочину утворюють чотири обов'язкові елементи: об'єкт, суб'єкт, об'єктивна й суб'єктивна сторони, які характеризують суспільно небезпечне діяння як злочин.

Не зважаючи на значну розробленість поняття «об'єкт злочину» (його досліджують Н. Ветров, Л. Гаухман, Є. Дем'яненко, О. Дудоров, Л. Колодкін, М. Коржанський, Ю. Ляпунов, С. Максимов, М. Мельник, В. Петрашев, А. Наумов, М. Панов, О. Перепелиця, В. Сташис, Є. Стрельцов, В. Тацій, а «об'єкт злочину» за ст. 229 КК України – О. Козлов, Е. Соловійов, Ю. Трунцевський, І. Поліщук та інші), його визначення є неоднозначним. Кримінально-правова характеристика і правовий аналіз елементів складу злочину, передбаченого ст. 229 КК України, дають змогу виокремити важливі науково-практичні аспекти щодо регулювання господарського обігу комерційних позначень, які надалі можуть бути використані для вдосконалення чинного законодавства.

Мета дослідження – здійснити спробу проаналізувати погляди вказаних фахівців і визначити оптимальне трактування безпосереднього об'єкта злочину та його предмет за ст. 229 КК України.

Виклад основного матеріалу. Аналіз визначень поняття об'єкта злочину, наведених у юридичній літературі, свідчить, що його трактування певною мірою змінилося, сучасними правниками використовується широкий підхід до розуміння цього терміна. Так, О. Костенко та А. Ландіна-Виговська під ним розуміють «...охоронюваний кримінальним законом порядок відносин між людьми, що виконують у суспільстві за приводу матеріальних і нематеріальних відносин» [9, с. 104]. Є. Фесенко, відповідно до своєї ціннісної теорії об'єкта злочину, ним визнає «охоронювані законом цінності, проти яких спрямоване злочинне діяння і яким спричиняється чи може бути заподіяна шкода» [10, с. 234]. Об'єкт злочину коментується і як охоронювані блага (С. Гавриш), і як охоронюваний інтерес (Б. Нікіфоров). Гостру критику таких позицій здійснює Л. Палюк, підтримуючи й захищаючи усталену думку, відповідно до якої об'єктом злочину є ті суспільні відносини, що поставлені під охорону кримінального закону, на які посягає злочин і вчиняє певну шкоду або створює загрозу її вчинення [11, с. 159].

У юридичній літературі вказується на панування в теорії кримінального права триступеневої класифікації об'єктів злочину «по вертикалі» (загальний, родовий і безпосередній), відзначаючи її логічність і дотримання співвідношення філософських категорій «загального», «особливого» та «окремого» [5, с. 104–105]; хоча деякі автори називають чотирьохступеневу структуру: інтегрований, родовий, видовий, безпосередній об'єкти [12, с. 11]. На нашу думку, найбільш прийнятною є така класифікація об'єкта злочину: загальний (сукупність суспільних правовідносин, що охороняються кримінальним законом); родовий (окрема група однорідних суспільних правовідносин, що становлять певну сферу громадського життя); видовий (суспільні правовідносини одного виду); безпосередній (конкретний вияв

суспільних правовідносин) [13, с. 74]. Такий погляд підтримують Є. Дем'яненко та А. Наумов [14, с. 43].

У юридичній літературі розмежовуються об'єкт кримінально-правової охорони й об'єкт злочину, які не є синонімами. Об'єктом кримінально-правової охорони є суспільні відносини, що охороняються кримінальним законом і щодо яких ще не сталося посягання, об'єктом злочину ці відносини стають у разі вчинення щодо них суспільно небезпечних дій [7, с. 132]. Звернемо увагу на цю думку, тим більше що дореволюційна наука кримінального права не розмежовувала ці поняття [15, с. 210]. П. Андрушко розмежовує також такі поняття: об'єкт кримінально-правової охорони, об'єкт злочину, об'єкт злочинного посягання, об'єкт злочинного впливу, які нерідко ототожнюються правниками. На його думку, «об'єкт злочину» та «об'єкт злочинного впливу» є синонімами, а щодо інших вказаних понять, то вони не збігаються за змістом [16, с. 3–10].

Злочини у сфері господарської діяльності класифікуються за об'єктом (особою потерпілого; характером безпосереднього предмета посягання; місцем розташування безпосереднього предмета посягання; способами й засобами безпосереднього предмета посягання), суб'єктом (на ті, що вчиняються одноосібно, та групою; уперше й повторно; особами, які перебувають в особливому стосунку з безпосереднім об'єктом посягання, та такими, що не є в цьому стосунку; дорослими злочинцями й неповнолітніми), об'єктивною стороною (за способом учинення злочину; за способом приховування злочину), суб'єктивною стороною (учинені зі заздалегідь обдуманим наміром; з наміром, що раптово виник) [17, с. 11].

Кримінальне правопорушення, передбачене ст. 229 КК України, міститься в розділі VII «Злочини у сфері господарської діяльності», однак у юридичній літературі підкреслюється, що назва цього розділу не відображає сутності суспільних відносин, які захищаються КК України [18, с. 156]. М. Мельник та В. Клименко вважають, що при цьому поділові різняться об'єкти злочинного посягання, вони запропонували таку класифікацію господарських злочинів:

- 1) злочини проти порядку обігу грошей, цінних паперів, інших документів (ст. ст. 199, 200, 215, 223, 224);
- 2) злочини проти системи оподаткування (ст. ст. 204, 212, 216);
- 3) злочини проти системи бюджетного регулювання (ст. ст. 210, 211);
- 4) злочини проти системи валютного регулювання (ст. ст. 207, 208);
- 5) злочини проти порядку переміщення предметів через митний кордон України (ст. 201);
- 6) злочини проти порядку зайняття підприємницькою та іншою господарською діяльністю (ст. ст. 202, 203, 203-1, 205, 209, 209-1, 213, 214);
- 7) злочини проти прав і законних інтересів кредиторів (ст. ст. 218–222);
- 8) злочини проти добросовісної конкуренції (ст. ст. 206, 228, 229, 231, 232);
- 9) злочини проти прав і законних інтересів споживачів (ст. ст. 217, 225–227);
- 10) злочини проти порядку приватизації (ст. ст. 233–235) [19, с. 193].

Іншу класифікацію злочинів у сфері господарської діяльності наводить Е. Соловійов, на його думку, ці злочини мають бути систематизовані так:

- 1) злочини проти встановленого порядку обігу матеріальних цінностей, інших документів чи предметів і систе-

ми валютного регулювання – ст. ст. 199, 200, 201, 207, 208, 215, 223, 224 КК;

2) злочини проти системи оподаткування, фінансового й бюджетного регулювання та (або) встановленого порядку здійснення (зайняття) підприємницької діяльності – ст. ст. 202, 203, 204, 205, 209, 209-1, 210, 211, 212, 213, 216, 218, 219, 220, 221, 222 КК;

3) злочини проти конкурентних відносин і відносин у сфері промислової власності – ст. ст. 203-1, 206, 228, 229, 231, 232 КК;

4) злочини проти встановленого порядку реалізації споживачам товарів і надання послуг – ст. ст. 217, 225, 226, 227 КК;

5) злочини проти встановленого порядку у сфері приватизації державного, колективного чи комунального майна – ст. ст. 233, 234, 235 КК [20, с. 12].

На нашу думку, обидві точки зору щодо зарахування незаконного використання комерційних позначень до визначених для них авторами класифікацій груп є прийнятними, тому що мова йде про фактично аналогічні поняття (недобросовісна конкуренція, злочини проти конкурентних відносин).

М. Мельник та В. Клименко акцентували, що умовність запропонованої класифікації полягає в тому, що окремі злочини посягають на кілька видових об'єктів, а поміщені тільки в одну класифікаційну групу. Так, незаконне використання товарного знака, яке розцінюється як злочин проти добросовісної конкуренції, є підстави розглядати водночас як посягання на права й законні інтереси споживачів [19, с. 193]. Цю думку поділяють також Е. Соловйов [21, с. 24–26], О. Козлов та Ю. Трунцевський [22, с. 40], які вважають, що незаконне використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів і послуг посягає на засади добросовісної конкуренції та відносини у сфері промислової власності.

Ст. ст. 202–203-1, 205, 206, 209, 213, 226, 228–232 КК України В. Борисов, Л. Дорош та В. Сташис зараховують до групи злочинів, що посягають на суспільні відносини, які регулюють підприємницьку й іншу господарську діяльність юридичних осіб та інших суб'єктів господарювання [23, с. 17–18]. Науковцями під родовим об'єктом злочинів, передбачених розділом VI Особливої частини КК України, розуміються «суспільні відносини, що складаються і функціонують у сфері господарської економічної діяльності суб'єктів господарювання, незалежно від форм власності, що і відповідають законодавству України, і охороняються кримінальним правом від злочинних посягань» [24, с. 16].

Усі думки правників щодо визначення об'єкта господарських злочинів М. Панов у своєму монографічному дослідженні поділяє на чотири групи:

– перша група авторів (М. Беляєв, Т. Бушуєв, С. Булатов, Ю. Ляпунов, В. Меньшагін, В. Навроцький, А. Піонтковський та ін.) вважає, що родовим об'єктом злочинів у сфері господарської діяльності є народне господарство або його система;

– представники другої групи (Г. Борзенко, В. Комісаров та ін.) – суспільні інтереси у сфері господарювання;

– представники третьої групи (П. Воробей, Н. Ляпунова, С. Познишев, Є. Стрельцов та ін.) – господарська діяльність;

– представники четвертої групи (В. Киричко, І. Кучеров, Ф. Лопушанський, Ю. Опалінський, Т. Сергєєва, О. Светлов, Ю. Титаренко, В. Філонов та ін.) – суспільні відносини, що виникають у процесі господарської діяль-

ності й охороняються кримінальним правом [25, с. 23–24]. Їх думку підтримує також Ю. Бартман [26, с. 135].

Суспільні відносини у сфері економічної діяльності, правильно відмічає Т. Гайкова та І. Митрофанов, становлять об'єкт кримінально-правового захисту від господарських злочинів, ним є «... встановлений порядок здійснення підприємницької та іншої економічної діяльності з приводу виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних благ і послуг. Держава передбачає в регулятивних законах гарантії свободи такої діяльності, порядок цієї діяльності й за допомогою кримінально-правових норм прагне забезпечити їх виконання». На їх думку, «... безпосереднім об'єктом цих злочинів виступають конкретні суспільні відносини, що складаються в певній сфері господарської діяльності або фінансової діяльності держави» [18, с. 155].

Отже, злочин, передбачений ст. 229 КК України, належить до групи злочинів, родовим об'єктом яких є суспільні відносини у сфері суспільного виробництва, спрямовані на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінну визначеність, тоді як видовим об'єктом цієї самої групи злочинів є правовідносини, котрі виникають у процесі добросовісної економічної конкуренції суб'єктів господарювання. Останнє поняття розуміється нами в редакції ст. 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», яка її визначає як «... змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, унаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремих суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку» [27]. Безпосереднім об'єктом складу злочину, передбаченого ст. 229 КК України, є правовідносини як у сфері встановленого порядку обігу засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів і послуг (основний безпосередній об'єкт), так і у сфері реалізації виключних прав фізичних і юридичних осіб на комерційні позначення (додатковий безпосередній об'єкт).

Щодо спроби науковців конкретизувати сфери господарської діяльності та класифікувати відповідно до них злочинні посягання, то вкажемо на таке: на нашу думку, така деталізація злочинів (об'єднання 2–3 злочинів за родовим об'єктом в окрему групу) є не доцільним. Окрім того, така деталізація не може бути закріплена на тривалий час, зміни у сферах економіки зумовлять нові злочини, нову їх деталізацію.

У межах характеристики об'єктивних ознак незаконного використання позначень звернімося до аналізу предмета злочину, передбаченого ст. 229 КК України, оскільки, згідно з конструкцією дефініції цієї кримінально-правової норми, його врахування при кваліфікації є обов'язковим. У радянській науці найбільш прийнятним вважалися такі визначення предмета злочину: конкретний матеріальний об'єкт, у якому виявляються певні якості суспільних відносин (об'єкта злочину), при впливі на який завдається шкода у сфері цих суспільних відносин [14, с. 103]; річ, у зв'язку з якою чи з приводу якої вчиняється злочин, при чому шкода завдається не самому предмету, а суспільним відносинам [28, с. 179].

Сучасні науковці вважають, що такі тлумачення предмета злочину необгрунтовано обмежують рамки цієї категорії [29, с. 21]. На противагу усталеним поглядам, новітні дослідження засвідчують, що предмет злочину – це не

лише річ чи об'єкт матеріального світу. Заслугує на увагу позиція В. Дзюби, який вирізняє три групи предметів злочину: до першої він зараховує непомітні (невидимі), проте оречовинені предмети (газ); до другої – різного роду енергію (електрична, тепла тощо); до третьої – матеріальні субстанції, в основі яких міститься інформаційна складова (інтелектуальна власність, комп'ютерна інформація тощо). В. Тацій під предметом злочину розуміє і предмет, і соціальний зв'язок, і предмет суспільних відносин [8, с. 198].

Інші науковці, зокрема А. Музика та Є. Лашук стверджують, що проблема щодо матеріальності предмета злочину є не вирішеною, спірним залишається питання про «... визнання людини, її органів і тканин предметами злочинів, ... бракує усталеної, науково обґрунтованої відповіді на питання: чи може бути предметом посягання інформація, електрична чи тепла енергія, право на майно, дії майнового характеру, норми права, послуги тощо?» [30, с. 117].

Загальними ознаками предмета злочину, окрім соціальної, фізичної, юридичної, визначають спеціальну ознаку, а саме зазначення «... на функції, які виконують вказані предмети в суспільних відносинах видового чи безпосереднього об'єкта злочину, а також зумовлені останніми й у цілому залежать від них» [31, с. 273]. Найбільш ґрунтовно ознаки предмета злочину (по двадцяти позиціях) визначені О. Литвином, який наводить як підсумок дослідження широке визначення предмета злочину: «... соціально значущий феномен громадських інтересів, що як науково-юридична абстракція є ознакою складу злочину, містить специфічну інформацію, необхідну для правової оцінки злочину» [32].

Правниками розрізняється відмінність предмета злочину від об'єкта злочину (не обов'язковий, а факультативний елемент складу злочину, є річчю матеріального світу); предмета злочинного впливу й предмета суспільних відносин (які є елементами суспільних відносин), знярядь злочину (вони не перебувають у зв'язку з тими суспільними відносинами, на які здійснюється посягання) [33].

У юридичній літературі сформульовані такі правила встановлення предмета злочину:

- 1) ним є матеріальні цінності, що фіксуються органами людини або спеціальними технічними засобами;
- 2) він є складовою об'єкта злочину та нерозривно пов'язаний із суспільними відносинами, які охороняються кримінальним законом;
- 3) тісно пов'язаний із об'єктивною стороною, є «пасивним» щодо посягання;
- 4) зумовлюється метою злочинця;
- 5) є факультативною ознакою [30, с. 111].

Ю. Александров кримінально-правове значення предмета злочину бачить у таких аспектах: 1) уключення предмета злочину в комплекс ознак конкретного складу злочину забезпечує повноту його конструювання, що сприяє успішному вирішенню завдань кваліфікації; 2) предмет злочину може бути критерієм розмежування суміжних злочинних діянь; 3) предмет посягання може бути також одним із критеріїв розмежування злочинного й незлочинного діянь; 4) ті чи інші ознаки предмета посягання можуть бути пом'якшувальними або обтяжувальними обставинами злочину тощо [34].

Усталеним є погляд, що предмет злочину може чітко зазначатися в самому законі, або безпосередньо випливати з диспозиції кримінально-правової норми; або визначатися різними нормативними актами, якщо певна диспозиція має бланкетний характер.

Акцентуємо, що предмет злочину, передбаченого ст. 229 КК України, безпосередньо зазначається в самому законі, до належить таке:

1) знаки для товарів і послуг – зареєстроване в законному порядку позначення (комбінація позначень), придатне для розрізнення товарів і послуг, що виробляються або надаються одними юридичними чи фізичними особами, від товарів і послуг, які виробляються або надаються іншими суб'єктами господарювання;

2) фірмове найменування – найменування юридичної особи, що містить інформацію про її організаційно-правову форму й назву, суб'єкта господарської діяльності, зареєстрованого в законному порядку та внесеному до Єдиного державного реєстру юридичних осіб і фізичних осіб;

3) кваліфіковане зазначення походження товару – зареєстроване в законному порядку словесне чи графічне позначення, що вказує на назву й географічне місце походження товару, який має певні якості, репутацію або інші характеристики, в основному зумовлені характерними для цього географічного місця природними умовами чи людським фактором або їх поєднанням.

Варто вказати на ознаки зазначеного предмета:

1) предметом злочину, передбаченого ст. 229 КК України, є комерційні позначення, завдяки яким товари, послуги, роботи одних юридичних осіб відрізняються від товарів, послуг, робіт інших юридичних осіб;

2) вони є засобами індивідуалізації товарів, робіт і послуг юридичних осіб;

3) мають творчий характер, є продуктом розумової діяльності особи, виділяються як самостійний вид об'єктів права інтелектуальної власності;

4) мають вартісну оцінку.

Їх основними функціями є інформативна, рекламна, гарантійна, індивідуалізуюча, обслуговуюча. Юридична особа має право їх використовувати на своїх товарах, упаковці, в рекламі, проспектах, рахунках, друкованих виданнях, офіційних бланках, вивісках, документації тощо.

Зауважимо, що предметом злочину є чужі комерційні позначення, тобто такі, на які 1) у правовласника є відповідне, видане компетентною державною установою свідоцтво на право власності об'єкта; 2) одержана міжнародна реєстрація. Відмітимо такий проблемний аспект захисту предмета злочину за ст. 229 КК України. Не зважаючи на те що в Україні дозволяється використання незареєстрованого й зареєстрованого знаків для товарів і послуг, а також комерційного найменування та зазначення походження товарів, державну охорону мають лише зареєстрований знак і добре відомий знак, що визнаний таким; лише зареєстроване в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб комерційне найменування та зареєстроване географічне зазначення.

Висновки. Отже, злочин, передбачений ст. 229 КК України, належить до групи злочинів, родовим об'єктом яких є суспільні відносини у сфері суспільного виробництва, спрямовані на виготовлення й реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність; а видовим об'єктом цієї групи злочинів є правовідносини, які виникають у процесі добросовісної економічної конкуренції суб'єктів господарювання. Безпосереднім об'єктом злочину, передбаченого ст. 229 КК України, є правовідносини як у сфері встановленого порядку обігу засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів і послуг (основний безпосередній об'єкт), так і у сфері реалізації виключних

прав фізичних і юридичних осіб на комерційні позначення (додатковий безпосередній об'єкт); предметом – знаки для товарів і послуг, фірмове найменування, кваліфіковане зазначення походження товару.

Вважаємо за необхідне узгодження в теорії кримінального права поглядів правників щодо визначення родового, видового, безпосереднього об'єкта та його предмета за ст. 229 КК України, вироблення шляхом публічної наукової дискусії однозначної позиції з цього питання, що значною мірою сприятиме ефективній боротьбі з правопорушеннями у сфері інтелектуальної власності.

Список використаної літератури

1. Кримінальне право України. Загальна частина : [підручник] / [Ю.В. Баулін, В.І. Борисов та ін.] – Київ–Харків : Юрінком Інтер-Право, 2002. – 416 с.
2. Кримінальний кодекс України : [науково-практичний коментар] / відп. ред. Є.Л. Стрельцов. – 5-те вид., переробл. та допов. – Харків : ТОВ «Одіссей», 2008.
3. Стрельцов Є.Л. Склад злочину: традиційне та нове / Є.Л. Стрельцов // Вісник Академії адвокатури України. – 2009. – Вип. 1. – С. 250–253.
4. Фесенко Є. Ознаки злочину та його складу в контексті підстави кримінальної відповідальності / Є. Фесенко // Право України. – 2011. – № 9. – С. 76–81.
5. Кримінальне право України. Загальна частина : [підручник] / за ред. проф. В.В. Сташиса, В.Я. Тацій. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – 455 с.
6. Присяжнюк Т.І. Потерпілий та поняття злочину у науці кримінального права України та деяких зарубіжних держав: порівняльно-правовий аналіз / Т.І. Присяжнюк // Матеріали міжнародної конференції «Формування української моделі відновного правосуддя». – К. : Український Центр Порозуміння. – 2005. – С. 76–78.
7. Стрельцов Є.Л. Об'єкт і кваліфікація злочинів / Є.Л. Стрельцов // Проблеми юридичної кваліфікації (теорія і практика) : тези міжнародної наукової конференції ; Вісник Академії адвокатури України. – К. : Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – Число 1 (17). – С. 131–134.
8. Тацій В.Я. Объект и предмет преступления в советском уголовном праве : [монографія] / В.Я. Тацій. – Х. : Вища школа, 1988. – 198 с.
9. Костенко О. Поняття об'єкта злочину: дискусію варто продовжити / О. Костенко, А. Ландіна-Виговська // Право України. – 2008. – № 4. – С. 101–105.
10. Фесенко Є.В. Проблеми структури об'єкта як елемента складу злочину / Є. Фесенко // Вісник Академії адвокатури України. – 2009. – Число 1. – С. 234–236.
11. Палюх Л. Еще раз к вопросу об объекте преступления / Л. Палюх // Закон и жизнь. – 2013. – № 8/4. – С. 158–159.
12. Уголовное право. Особенная часть / под ред. В.Н. Пятрешева. – М. : ПРИОР, 1999. – 544 с.
13. Коржанский Н.И. Объект и предмет уголовного-правовой охраны : [монографія] / Н.И. Коржанский. – М. : Изд. Акад. МВД СССР, 1980. – 248 с.
14. Демьяненко Е.В. Уголовная ответственность за незаконное использование товарного знака : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 / Е.В. Демьяненко. – М., 2003. – 188 с.
15. Бугаев В.А. Сущность объекта преступления в современном уголовном праве / В.А. Бугаев // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. – 2008 – Т. 21 (60). – С. 203–210.
16. Андрушко П.П. Об'єкт кримінально-правової охорони, об'єкт злочину, об'єкт злочинного посягання та об'єкт злочинного впливу: основний зміст понять та їх співвідношення / П.П. Андрушко // Адвокат. – 2011. – № 12 (135). – С. 4–10.
17. Розслідування злочинів у сфері господарської діяльності: окремі криміналістичні методики : [монографія] / за ред. проф. В.Ю. Шепітько. – Х. : Право, 2006. – 624 с.
18. Митрофанов І.І. Загальна характеристика та види злочинів у сфері господарської діяльності / І.І. Митрофанов, Т.В. Гайкова // Вісник КДПУ імені Михайла Остроградського. – 2009. – Вип. 4/2009 (57). – Ч. 2. – С. 154–157.
19. Кримінальне право України. Особлива частина : [підручник] / за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. – К. : Юридична думка, 2004. – 656 с.
20. Соловійов Е.П. Теоретичні та практичні питання кримінальної відповідальності за фіктивні дії в підприємстві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право» / Е.П. Соловійов. – Х., 2005. – 20 с.
21. Соловійов Е.П. Кримінально-правова характеристика великої матеріальної шкоди при фіктивних діях у підприємстві / Е.П. Соловійов // Актуальні проблеми юридичних наук у дослідженнях молодих вчених : Додаток до журналу «Міліція України». – 2004. – № 1. – С. 24–26.
22. Козлов А.А. Охрана и защита прав на средства индивидуализации товаров : [научно-практическое пособие] / А.А. Козлов, Ю.В. Трунцевский. – М. : Юрист, 2006. – 168 с.
23. Борисов В.І. Кримінальне право України: проблеми теорії та практики застосування / В.І. Борисов, Л.В. Дорош, О.І. Перепелиця, В.В. Сташис // Питання боротьби зі злочинністю. – 2003. – Вип. 7. – С. 3–33.
24. Панов М. Об'єкт і система злочинів у сфері господарської діяльності / М. Панов // Юридична Україна – 2010. – № 5. – С. 13–19.
25. Панов М.М. Кримінальна відповідальність за незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків : [монографія] / М.М. Панов. – Х. : Право, 2009. – 184 с.
26. Бартман Ю.Д. Родовий та видовий об'єкти злочину, передбаченого ст. 203-1 Кримінального кодексу України / Ю.Д. Бартман // Право і безпека. – 2012. – № 5 (47). – С. 232–236.
27. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 року № 2210-III : за станом на 11.08.2013 рік // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – Ст. 64.
28. Трайнин А.Н. Общее учение о составе преступления : [монографія] / А.Н. Трайнин. – М. : Госюриздат, 1957. – 364 с.
29. Дорохіна Ю.А. Щодо розуміння предмета злочину при кваліфікації злочинів проти власності / Ю.А. Дорохіна // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 3. – Т. 3. – С. 20–25.
30. Музика А.А. Про загальне поняття предмета злочину / А.А. Музика, Є.В. Лашук // Вісник Асоціації кримінального права України. – 2014. – № 1 (2). – С. 103–118.
31. Дзюба В.П. Предмет злочину як ознака злочину: методологічні засади дослідження / В.П. Дзюба // Вісник Академії адвокатури України. – 2009. – Число 1 (14). – С. 273–274.
32. Литвин О. Загальні ознаки та характеристика предметів злочинів / О. Литвин // Вісник Академії управління МВС. – 2010. – № 4 (16). – С. 154–161.
33. Кузнецов В.В. Кримінальне право України: питання та задачі для підготовки до вступних, семестрових та державних екзаменів : [навчальний посібник] / В.В. Кузнецов, А.В. Савченко ; за заг. ред. О.М. Джузи. – 2-ге вид., доповн. та перероб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.
34. Александров Ю.В. Кримінальне право України: Загальна частина : [підручник для студ. вищ. навч. закл.] / Ю.В. Александрова, В.А. Клименко. – К. : МАУП, 2004. – 328 с.